

ספר בהחלפה – בית ג'ן

איסוף ספרי לימוד שכבר לא בשימוש, מיון ארגון וקיום יריד ספרים לקראת תחילת שנת הלימודים על מנת להבטיח ספרי לימוד לכל ילד מילדי הרשות. הפרויקט רותם את הקהילה כולה וממחנך לשימוש חוזר, עזרה לזולת ושמירת ספרים.

תקציר התוכנית:

פרויקט ספר בהחלפה הינו פרויקט חברתי-קהילתי-חינוכי, שמטרתו להבטיח שלכל תלמיד יהיו ספרי לימוד. הפרויקט מסייע לתלמידים והוריהם להשיג את ספרי הלימוד הדרושים ולחסוך בהוצאות באמצעות החלפת ספרי לימוד.

במסגרת הפרויקט, תושבי בית ג'ן חוסכים עשרות אלפי שקלים ואף נחשפים לאפשרות של שימוש מרבי וחוזר בספרים תוך הדגשת ערך שמירת הספר. הפרויקט אף גורם להעלאת המודעות לחשיבות ערכי שיתוף הפעולה והעזרה לזולת בקהילה.

הפרויקט מופעל מידי שנה עם סיום שנת לימודים אחת ועד לתחילת שנת הלימודים הבאה. במסגרתו, התושבים תורמים ספרים שכבר אינם בשימוש ולעיתים גם ספרים וציוד בית ספר חדשים שנקנו במיוחד למען מטרה זו. לאחר מכן המלגאים בודקים ע"פ דרישת בתי הספר מהם הספרים הרלוונטיים, ממיינים אותם ע"פ גיל ומוסד חינוך, מכינים את הספרים למסירה ומארגנים ספריה מסודרת לנוחות התושבים.

לפני תחילת שנת הלימודים, מתקיים יריד בו המלגאים ורכזות מרכז הצעירים מקבלים את הקהל בספריה ועוזרים לתלמידים ולהוריהם במציאת הספרים המבוקשים. בכל שנה, מלבד המלגאים, מצטרפת גם קבוצת מתנדבים לפרויקט.

מטרות התוכנית:

- חסכון בהוצאות תושבי היישוב על רכישת ספרי לימוד
- הגברת רוח ההתנדבות, תחושת השייכות ושיתוף הפעולה בקהילה.
- עידוד שימוש חוזר והדגשת ערך שמירת הספר

קהל היעד:

תלמידים בבית ג'ן והוריהם

מספר מלגאים מעורבים:

בהתאם לגודל הרשות והיקף הפרויקט, משתתפים בתכנית 10 מלגאים (חשוב לציין שמלגאים אלו משתתפים במהלך השנה במספר פרויקטים של מרכז הצעירים ופרויקט זה לא מתפרס על מספיק זמן בשביל שיהווה התנדבות יחידה). בכל שנה, מלבד המלגאים, מצטרפת גם קבוצת מתנדבים לפרויקט.

מפעל הפיס

שותפים עיקריים ליישום התוכנית:

- מפעל הפיס
- מחלקת הרווחה
- מתנדבים ועמותות ביישוב

תקציב שנתי נדרש:

ניתן לנהל את הפרויקט ללא תקציב, מאחר והספרים והציוד מתקבלים בתרומה ופרסום היריד מתבצע ברשתות החברתיות ובאתר האינטרנט של הרשות.

מרכיבי התקציב העיקריים:

נדרש מקום התכנסות מרווח, בו אפשר להקים ספרייה. חשוב שיהיה נוח לקבלת קהל. בנוסף, במידה ויש תקציב ניתן לארגן כיבוד קל ליום יריד חלוקת הספרים.

צעדים/שלבים עיקריים ליישום התוכנית:

- יוני – עם סיום שנת הלימודים מתפרסמת הודעה לתושבי היישוב שהם מוזמנים לתרום ספרים שהם אינם צריכים
- יולי-אוגוסט – מיון הספרים על ידי המלגאים. בודקים אם הספרים תואמים לדרישות שנת הלימודים החדשה (התלמידים מקבלים את רשימת הספרים הנדרשת לשנה החדשה טרם היציאה לחופש הגדול והרשימה גם אמורה להיות בכל ספרייה שבה מוכרים ספרי לימוד – כל מוסד לימודי ע"פ הדרישות שלו).
- סוף אוגוסט – לפחות שבועיים לפני תחילת השנה מקיימים יריד חלוקת ספרים. הרשות המקומית מפרסמת את היריד מראש ובעזרת מחלקת הרווחה פונים לתלמידים שעבורם העזרה של קבלת ספרים ללא תשלום היא קריטית. לקראת היריד המלגאים מכינים את הספרים שמוינו למסירה ומסדרים את הספרייה. בימי היריד הם מסייעים בתפעול, סדר וחלוקת הספרים.

תהליכי ניהול והפעלת המלגאים:

- המלגאים מדווחים שעות על הפרויקט למנהלת התכנית. ליווי ומעקב נעשים באופן שוטף לכל אורך השנה ולא רק אל מול פרויקט ספציפי זה.

מפתחות להצלחה ביישום התוכנית:

- כוח אדם איכותי – מתנדבים, מלגאים ורכזת המעורבות החברתי שמנהלת את הפרויקט.
- ההתנדבות אינה מטלה, אלא כלי צמיחה, חשוב שהמלגאים יבינו זאת וייהנו מהעשייה.
- רתימת הקהילה לתרומת הספרים, יש להסביר להם את הערך שבתרומה ובשמירת הספרים. מצד שני שכנוע הקהילה שזו אינה בוושה לקבל ספרים בחינם.

חסמים/אתגרים ביישום המודל:

- קיים קושי בפרסום המיזם ברמה היישובית ושכנוע כל בית לתרום ספרים ולא לזרוק אותם. על מנת להתמודד עם קושי זה נעשה פרסום רחב ברשתות החברתיות, בדף הפייסבוק ובאתר האינטרנט של המועצה ולעיתים אף במודעות.
- אתגר בהבאת ההורים והילדים ליריד מבלי שיתביישו. נעזרים ברווחה בפנייה להורים ממשפחות מעוטות יכולת.
- האתגר העיקרי הוא להגיע לכמות ספרים מספקת וברמה טובה ולכלל השכבות. לא ניתן לחזות מראש כמה תרומות יתקבלו ולכן זה מהווה חסם גדול. דרך היחידה להתמודדות היא המשך הפרסום המסיבי עד לקבלת כמות מספקת של תרומות.

פרטי איש קשר להעמקה ולמידה נוספת:

עביר מחמוד, מנהלת מיזם המלגות המשותפות
050-8852718

רולא פארס, מנהלת מרכז צעירים, מובילת פרויקט "ספר בהחלפה"
054-2265009